

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «029. ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА»

Зачко В., Татакі О. О.

Під впливом новітніх інформаційних і освітніх технологій істотно змінюються структура виробництва, баланс попиту на професії та помітно зростає ступінь інтелектуалізації діяльності в усіх сферах, все це потребує нових можливостей для задоволення потреби у кваліфікованих кадрах щодо забезпечення нових видів діяльності. Ці процеси вимагають модернізації підходів до освіти, що спричинило зміну діапазону спеціальностей для здобувачів вищої освіти та перегляд відповідних освітньо-професійних програм підготовки кадрів.

Саме тому актуальною проблемою у процесі підготовки сучасних кадрів є створення інтегрованої системи, яка поєднувала б документні комунікації та новітні інформаційно-освітні технології. Зокрема, основні вимоги до такої системи вказано у Постанові Кабінету Міністрів України «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 р., № 1187 [3].

Метою даної наукової розвідки є виявлення специфіки формування інформаційного забезпечення спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» у процесі навчання здобувачів вищої освіти в нашій державі.

Не викликає сумнівів, що підготовка фахівців з інформаційної діяльності має базуватись на міжнародних стандартах гуманітарної освіти та відповідати потребам вітчизняного ринку праці, а також враховувати результати вивчення і прогнозування структури соціальної та виробничої діяльності фахівців, які зазначаються у Концепції розвитку освітньої діяльності відповідних закладів вищої освіти. Так зокрема, досягнення

стратегічних цілей у сфері розвитку інформаційного забезпечення Одеського національного політехнічного університету здійснюватиметься, в тому числі, шляхом формування єдиного інформаційного освітнього середовища через розвиток web-сайту Університету, удосконалення дистанційних освітніх технологій на основі віртуального навчання в режимі он-лайн, відеоконференцій, Інтернет-семінарів тощо (https://drive.google.com/file/d/1LgIn0V5B11UCj4bCgSmPN38MVLgSjeZ_/view).

Згадана Постанова вказує на необхідність створення відповідного інформаційного забезпечення у кожному закладі вищої освіти, який провадить освітню діяльність за відповідним рівнем освіти та конкретними освітньо-професійними програмами. Фактично йдеться про перетворення освітнього середовища на стратегічно орієнтовану цілісність, яка підвищить ефективність функціонування соціально-інформаційних та документно-комунікативних процесів завдяки зусиллям висококваліфікованих фахівців.

Варто відзначити, що у підготовці фахівців зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» важлива роль належить використанню новітніх інформаційних технологій, які реалізуються через впровадження комп'ютерної методології навчання, підґрунтям якої стають новітні креативні технології навчання на базі комп'ютерної графіки, а саме: гіпертекст (логічно та програмно пов'язані посилання на певний текст та можливість роботи з ним); геоінформаційні системи; мультимедіа-технології; віртуальна реальність та штучний інтелект; комп'ютерне моделювання навчально-пізнавальної діяльності; інформування, програмування навчальної діяльності [1].

Застосування комп'ютерної методології навчання сприяє інтеграції усіх видів навчальної роботи в підготовці фахівців до професійної діяльності за умов інформаційного суспільства, істотно змінюючи при цьому роль і місце викладача та студента у навчальному процесі.

Зокрема вважаємо, що електронне фахове видання є одним із таких інструментів навчання, яке ефективно вирішує питання інформаційного забезпечення освітньої спеціальності, акумулюючи у собі основні інформаційні ресурси необхідні для опанування майбутнього фаху. Саме тому електронний підручник для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», зберігаючи усі можливості звичайних підручників, повинен мати принципово нові якості, у порівнянні з ними, які забезпечують високий рівень наочності, ілюстративності та високу інтерактивність, забезпечувати нові форми структурованого подання значно більших обсягів інформації та знань.

Значимість електронних видань у фаховій підготовці взагалі, та за спеціальністю 029 зокрема, у подальшому буде лише зростати, а їх створення – трудомісткий і тривалий процес, що потребує, в першу чергу, від викладачів-розробників, знання не тільки певної предметної галузі, психології та педагогіки, а й вміння застосовувати новітні інформаційні технології [4].

Особливої ваги за таких умов набуває перетворення бібліотеки закладу вищої освіти, яка є центром інформаційного забезпечення навчального процесу, у сучасний інформаційний центр, в тому числі, через впровадження автоматизованих інформаційно-пошукових бібліотечних систем, розвиток системи електронного формування бібліотечних фондів, електронного каталогу книг і періодичних видань бібліотеки, забезпечення доступу до цифрових засобів масової інформації. Яскравим прикладом такої трансформації є Науково-технічна бібліотека Одеського національного політехнічного університету (НТБ ОНПУ), книжковий фонд якої містить 1,2 млн примірників, 6700 повнотекстових електронних версій наукових видань університету, підручників співробітників університету, навчальних посібників співробітників університету, конспектів лекцій співробітників університету та методичних посібників співробітників університету за

останні роки. А також з 2001 року в НТБ ОНПУ діє локальна комп'ютерна мережа та створено й поповнюється електронний каталог, що вже зараз містить сім баз даних (книг, дисертацій, авторефератів, науково-технічної документації, періодичних видань, електронних видань, складових частин документів). Доступ до ресурсів НТБ ОНПУ можна також здійснити через офіційний веб-сайт університету (<https://opu.ua/library>).

Не викликає сумнів, що інформаційне забезпечення навчального та наукового процесів Одеського національного політехнічного університету є основною функцією його науково-технічної бібліотеки, яка з максимальною повнотою поєднує традиційні методи роботи з сучасними інформаційними технологіями, а саме, ефективним використанням комп'ютерних технологій, спеціалізованих веб-сайтів та електронних баз даних, що допомагає забезпечити широкий доступ користувачів до необхідних ресурсів.

Варто зауважити, що згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 р. № 1187, наявність офіційного веб-сайту є необхідною умовою для закладу освіти, на якому має бути розміщена основна інформація про діяльність ЗВО (структура, ліцензії та свідоцтва про атестацію, освітня діяльність, зразки документів про освіту, умови для доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень, структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація) [3].

Крім того вважаємо за необхідне відповідність наявного офіційного веб-сайту вимогам юзабіліті: «...людина із середніми здібностями і звичайним життєвим досвідом зможе легко застосовувати його за призначенням» [2, с. 28]. Оскільки основний принцип юзабіліті «Не змушуйте мене думати!» базується на особливостях вивчення споживачами веб-сайту: ми не читаємо веб-сторінки, ми їх переглядаємо; ми обираємо не оптимальний варіант дій на сайті, а той, який першим спав на думку; ми

часто не замислюємося, як «воно» (Інтернет) працює, ми просто робимо «як вийде». Тому це зробить веб-сайти простими у використанні для кінцевого користувача, без необхідності проведення спеціалізованого навчання, тобто веб-сторінка стане максимально простою, зрозумілою і «самоочевидною».

З метою підвищення ефективності функціонування наявних офіційних веб-сайтів ЗВО, що здійснюють підготовку за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», пропонуємо застосувати юзабіліті-тестування, а саме, зосередити увагу на з'ясуванні таких моментів:

- 1) коректність відображення сайту у різних браузерах з різними налаштуваннями екрану та на різних пристроях;
- 2) швидкість доступу до сайту та швидкість завантаження його окремих сторінок;
- 3) зручність та повнота навігаційних елементів;
- 4) організація структури сайту та легкість переміщення між його сторінками;
- 5) актуальність інформації, відповідність потребам цільової аудиторії;
- 6) простота й зручність пошуку потрібної інформації.

Таким чином, за результатами цього тестування стане можливою оптимізація наявного ресурсу кожного закладу вищої освіти, що провадить освітню діяльність, зокрема, за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Отже, безсумнівно, що одним із головних завдань вищої освіти сьогодні є підготовка фахівців до швидкого сприйняття й опрацювання великих обсягів інформації, озброєння їх сучасними засобами та технологіями роботи, формування в них інформаційної культури, життєвих компетентностей, зокрема інформаційно-комунікативної компетентності. У процесі формування інформаційного забезпечення спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», під час навчання здобувачів

вищої освіти відповідно до сучасної концепції, дедалі більше уваги надається оптимізації та індивідуалізації освіти, широкому застосуванню інформаційних технологій саме за рахунок створення інтегрованої системи, що містить, зокрема, електронні фахові видання й офіційний веб-сайт, та допоможе майбутнім фахівцям використовувати власний інтелектуальний потенціал на благо суспільства. Важливу роль при цьому має відігравати процес трансформації бібліотеки вищого навчального закладу у сучасний інформаційний центр, основною функцією якого залишається ефективно інформаційне забезпечення навчального та наукового процесів.

1. Андріанов О. В. Формування інформаційно-комунікативної компетентності в процесі підготовки фахівців документно-інформаційної сфери/ О. В. Андріанов, О. О. Татакі// Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2016. – № 1. – С. 50 - 56.
2. Коло С. Веб-дизайн: книга Стіва Круга або «не змушуйте мене думати!»/С. Коло. – СПб.: Символ-Плюс, 2005. – 200 с.
3. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р., № 1187. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>
4. Татакі О. Особливості створення електронного видання для спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»/ О. Татакі, К. Білошкурська// Актуальні питання державно-правового розвитку України: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 100-літтю ОНПУ. – К.: Каравела, 2018. – С.146 -150.

ЗМІСТ І НАПРЯМКИ РОБОТИ НАД СТИЛІСТИЧНИМИ ВМІННЯМИ УЧНІВ

Кифорчук О., Сокаль М. А.

Питання формування стилістичних уявлень та вмінь молодших школярів досліджуються провідними науковцями України, осмислюються вчителями (В. Бадер, М. Будна, І. Жужман, М. Кочегіна, О. Лобчук, Н. Янко та